

Pensioenspecial

Informatie over het verantwoord beleggingsbeleid van Pensioenfonds PNO Media

25 juni 2009

Code Verantwoord Beleggen

Deze code beschrijft de manier waarop Pensioenfonds PNO Media invulling geeft aan zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid als institutionele belegger. Het begrip verantwoord beleggen is voortdurend aan verandering onderhevig. De code verantwoord beleggen van PNO Media verandert mee om aan te sluiten bij de meest recente maatschappelijke opvattingen over verantwoord beleggen en in het bijzonder de opvattingen hieromtrent van onze deelnemers. De vorige code verantwoord beleggen dateert van januari 2008. Na een evaluatie is de code aangepast.

Inhoud

Inleiding	Pagina 1
1. Visie en uitgangspunten	Pagina 2
2. Concretisering fundamentele uitgangspunten	Pagina 2
3. Betekenis voor beleggingscategorieën	Pagina 4
4. Gebruik van instrumenten	Pagina 5
5. Samenwerking	Pagina 6
6. Evaluatie	Pagina 7
7. Communicatie	Pagina 7
Bijlage: Bronverwijzing	Pagina 8

Inleiding

In deze code verantwoord beleggen, lichten we toe waarom het fonds bij zijn beleggingsbeslissingen ook rekening houdt met niet-financiële criteria en welke fundamentele uitgangspunten het fonds hanteert op het gebied van milieu, mensenrechten en corporate governance. Vervolgens werken we deze uitgangspunten verder uit, aan de hand van internationale verdragen en gedragscodes. Ook wordt duidelijk hoe het beleid wordt toegepast op de verschillende beleggingscategorieën. De code verantwoord beleggen eindigt met een beschrijving van de verschillende beleidsinstrumenten waarmee de code wordt geïmplementeerd en de partijen waarmee wij samenwerken op het gebied van verantwoord beleggen.

1 Visie en uitgangspunten

1.1 Beleggingsdoelstelling

Pensioenfonds PNO Media behartigt de belangen van deelnemers, gepensioneerden en aangesloten werkgevers door het uitvoeren van pensioenregelingen. Het beleggingsbeleid van het fonds is er op gericht om binnen beperkte risicogrenzen, waarbij met name rekening wordt gehouden met het risico van onderdekking, tegen een aanvaardbare premie (laag en stabiel) een situatie te creëren waarbij een zodanig rendement op het belegde vermogen wordt behaald dat een bestendig toeslagverleningsbeleid kan worden gevoerd. Deze code doet niets af aan deze doelstelling en tracht zo mogelijk bij te dragen aan het bevorderen van deze doelstelling.

1.2 Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Pensioenfonds PNO Media is zich bewust van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid als institutionele belegger en wil daarnaar handelen. Dit betekent dat Pensioenfonds PNO Media in zijn beleggingsbeleid rekening houdt met de normen en waarden waarover in de samenleving overeenstemming bestaat. Het fonds weegt daarom sociale, corporate governance en milieuoverwegingen, gebaseerd op internationale standaarden, mee in zijn beleggingsbeslissingen.

Het belang van de beleggingen van het fonds in de totale financiering van individuele ondernemingen en

overheden is in het algemeen gering, mede vanwege de door het fonds beoogde spreiding. De invloed van het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid van Pensioenfonds PNO Media op het handelen door ondernemingen of overheden is daarom beperkt, maar het fonds werkt samen met andere beleggers om haar invloed te vergroten. Bij de concretisering van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid houdt het fonds rekening met het bijzondere karakter van de mediasector en met de wensen van zijn deelnemers, gepensioneerden en aangesloten werkgevers. Over de gemaakte keuzes en de ingezette instrumenten legt Pensioenfonds PNO Media verantwoording af.

1.3 Fundamentele uitgangspunten

De maatschappelijke verantwoordelijkheid van het fonds brengt met zich mee dat Pensioenfonds PNO Media ook niet-financiële criteria in haar overwegingen betreft. Bij alle beleggingsbeslissingen houdt het fonds rekening met de volgende fundamentele uitgangspunten, die zijn gebaseerd op breed gedragen normen en waarden:

- respecteren van mensenrechten;
- respecteren van arbeidsrechten;
- tegengaan van corruptie;
- beschermen van het milieu en het klimaat;
- geen controversiële wapens;
- respecteren van normen voor corporate governance;
- respecteren van normen voor dierenwelzijn.

Deze fundamentele uitgangspunten worden in het volgende hoofdstuk van deze code toegelicht. Deze code is van toepassing op alle beleggingen van Pensioenfonds PNO Media. In hoofdstuk 3 wordt uitgelegd hoe Pensioenfonds PNO Media verwacht dat de bedrijven en overheden waarin hij belegt handelen in overeenstemming met zijn fundamentele uitgangspunten.

2 Concretisering fundamentele uitgangspunten

2.1 Respecteren van mensenrechten

Pensioenfonds PNO Media onderschrijft de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens die in 1948 werd aangenomen door de Verenigde Naties. De Universele Verklaring beschrijft de rechten en vrijheden van ieder mens “zonder enig onderscheid van welke aard ook, zoals ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, eigendom, geboorte of andere status.” Tot de mensenrechten die in de Universele Verklaring genoemd worden behoren:¹

- recht op leven en vrijheid;
- vrijheid van meningsuiting;

- vrijheid van godsdienst;
- recht op een eerlijk proces;
- recht op voedsel, werk en onderwijs.

In 1966 werd de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens aangevuld met het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (UNCCPR) en het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (UNCESCR). Deze overeenkomsten verklaren dat ook burgerrechten en politieke rechten, alsmede het recht op economische, sociale en culturele ontwikkeling, tot de rechten van de mens behoren.²

2.2 Respecteren van arbeidsrechten

Pensioenfonds PNO Media onderschrijft de vier fundamentele principes en rechten van de International Labour Organisation (ILO) ten aanzien van arbeid en arbeidsomstandigheden:³

- vrijheid van vereniging en erkenning van het recht op collectieve onderhandeling;⁴
- het verbod op alle vormen van gedwongen arbeid;⁵
- het verbod op kinderarbeid;⁶
- het verbod op discriminatie (op grond van etniciteit, geslacht of sociale afkomst) met betrekking tot het aanbieden van werk of specifieke functies.⁷

2.3 Tegengaan van corruptie

Pensioenfonds PNO Media onderschrijft de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de Business Principles for Countering Bribery van Transparency International ten aanzien van het tegengaan van corruptie.⁸

Corruptie is het verrichten of nalaten van handelingen met als doel een persoon, groep of organisatie te bevoordelen, zonder dat deze op legitieme gronden aanspraak kan maken op dat voordeel. Corruptie omvat uiteenlopende gedragingen, waaronder omkoping, afpersing, fraude, witwassen, maar ook het betalen van steekpenningen.

2.4 Beschermen van het milieu en het klimaat

Pensioenfonds PNO Media vindt het van groot belang dat bedrijven en overheden zich inspinnen om het milieu en het klimaat te beschermen.

Besluiten en activiteiten van organisaties hebben effect op de natuurlijke leefomgeving van de mens, aangeduid als het milieu. Naast zorgvuldig gebruik van natuurlijke hulpbronnen en bescherming van de biodiversiteit, moet een organisatie ernaar streven

om milieuvuiling en klimaatverandering te voorkomen.

PNO Media spreekt van milieuvuiling als sprake is van aantasting of verontreiniging van het (leef)milieu door menselijke activiteiten. Bijvoorbeeld door chemische verbindingen, lawaai, warmte, licht en energie in het milieu te brengen met schadelijke effecten tot gevolg die zowel een gevaar vormen voor de gezondheid en welvaart van de mens als voor de biodiversiteit van de natuur. Lokale en regionale vormen van milieuvuiling zijn bodemverontreiniging, luchtvervuiling en watervuiling. De belangrijkste mondiale bedreiging voor het milieu vormt de verandering van het wereldwijde klimaat door de uitstoot van broeikasgassen.

Ten aanzien van de bescherming van milieu en biodiversiteit, onderschrijft het fonds de richtlijnen van het Earth Charter, de Verklaring van Rio, de UN Convention on Biological Diversity en de UN Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES).⁹

Met betrekking tot het tegengaan van klimaatverandering onderschrijft

Pensioenfonds PNO Media de doelstellingen van de UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). Het fonds onderschrijft ook de reductiedoelstelling van 50 tot 85% in 2050 (ten opzichte van 2000) die door het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) is geformuleerd voor de uitstoot van broeikasgassen.¹⁰

Alle betrokken overheden en bedrijven zullen hun verantwoordelijkheid moeten nemen en reductieplannen moeten ontwerpen en implementeren waardoor zij een evenredige bijdrage aan deze reductiedoelstelling leveren.

2.5 Geen controversiële wapens

Pensioenfonds PNO Media wil niet betrokken zijn bij de productie van wapens en wapensystemen, of essentiële onderdelen daarvan, die volgens internationaal recht verboden zijn, of die in het gebruik fundamentele humanitaire principes schenden. De bedoelde humanitaire principes omvatten het principe van evenredigheid (onnodig leed moet voorkomen worden) en het principe van onderscheid (militaire doelen en burgerdoelen dienen te worden onderscheiden).

Concreet zijn dit chemische en biologische wapens, kernwapens, antipersoonsmijnen en clustermunitie. Dit uitgangspunt is gebaseerd op diverse internationale verdragen waaronder het non-proliferatieverdrag inzake atomaire wapens, het Verdrag van Ottawa (landmijnen) en het Verdrag tegen clustermunitie.¹¹

2.6 Respecteren van normen voor corporate governance

Pensioenfonds PNO Media ondersteunt de normen voor corporate governance van de OECD (Principles of Corporate Governance) en het International Corporate Governance Network (Statement on Global Corporate Governance Principles).¹²

Deze normen voor corporate governance hebben betrekking op:

- het doel van de onderneming, winst voor aandeelhouders;
- openheid en transparantie over activiteiten;

- monitoring en controle van activiteiten;
- eigendom, verantwoordelijkheden, stemrechten en corrigerende maatregelen van aandeelhouders;
- bestuur en directie van de onderneming;
- vergoedingenbeleid binnen de onderneming;
- burgerschap, relaties met belanghebbenden en ethisch gedrag van de onderneming.

2.7 Respecteren van normen voor dierenwelzijn

Bij vormen van veehouderij die uitsluitend gericht zijn op de productie van bont, wil Pensioenfonds PNO Media niet betrokken zijn. Bij vormen van veehouderij voor voedings- en andere gebruiksproducten vindt Pensioenfonds PNO Media het respecteren van normen voor dierenwelzijn van belang.

Pensioenfonds PNO Media baseert zich daarbij op de conventies van de

Raad van Europa met betrekking tot dierenwelzijn in de intensieve veehouderij en tijdens transport, en op het voorstel voor een Universele Verklaring voor Dierenwelzijn van de World Society for the Protection of Animals (WSPA).¹³

In navolging van deze richtlijnen handelt Pensioenfonds PNO Media het uitgangspunt dat dieren een bewustzijn hebben en kunnen lijden. Elk handelen dat aanzet tot geweld tegen dieren wordt daarom afgekeurd. De behoeften die dieren hebben voor hun welzijn moeten worden gerespecteerd. Daarbij moet gedacht worden aan:

- een relatief gezonde en stressarme omgeving;
- het kunnen ontplooiën van natuurlijk gedrag;
- voedsel dat bij de diersoort past;
- toegang tot voldoende drinkwater.

3 Betekenis voor beleggingscategorieën

3.1 Aandelen, bedrijfsobligaties, vastgoed en private equity

Met beleggingen in aandelen, bedrijfsobligaties, vastgoed en private equity financiert PNO Media direct of indirect ondernemingen. PNO Media verwacht van deze ondernemingen dat zij handelen overeenkomstig zijn fundamentele uitgangspunten. Dat is niet het geval indien:

1. de onderneming systematisch en herhaaldelijk betrokken is bij schendingen van een fundamenteel uitgangspunt; en
2. de onderneming onvoldoende maatregelen heeft getroffen om te voorkomen dat vergelijkbare gevallen zich in de toekomst kunnen voordoen. Hiervan is sprake in een van de volgende twee gevallen:
  - a. het ontbreekt de onderneming aan een coherent beleidssysteem met daarin de volgende elementen:
    - beleidsuitgangspunten;
    - een operationeel beleid dat invulling geeft aan deze uitgangspunten;
    - adequate procedures voor het omgaan met relevante problemen en vraagstukken;
    - informatiesystemen waarmee de uitvoering van het beleid en de procedures wordt gemonitord;
    - voldoende training en opleiding voor de medewerkers om het beleid adequaat ten uitvoer te brengen;
    - een regelmatige terugkoppeling naar het management;
    - (publieke) rapportages.
  - b. de onderneming beschikt wel over een dergelijk systeem maar de praktijk wijst uit dat de werking daarvan ernstige gebreken vertoont.

3.2 Staatsobligaties

Met beleggingen in staatsobligaties financiert PNO Media overheden. PNO Media verwacht ook van overheden dat zij handelen overeenkomstig zijn fundamentele uitgangspunten. Dat is niet het geval indien:

1. de overheid van een land systematisch en herhaaldelijk een fundamenteel uitgangspunt schendt; en/of
2. de overheid van een land onvoldoende maatregelen neemt om structurele schendingen van de fundamentele uitgangspunten door ingezetenen (individuele en organisaties) tegen te gaan of gerechtelijk te vervolgen.

4 Gebruik van instrumenten

4.1 Overzicht instrumenten

Pensioenfonds PNO Media bevordert dat externe vermogensbeheerders beleggingen selecteren op basis van sociale-, milieu- en corporate governance-criteria (de zogeheten ESG-criteria). Bovendien beoordeelt het fonds het gedrag van ondernemingen en overheden waarin het belegt aan de hand van zijn fundamentele uitgangspunten. Wanneer ondernemingen handelen in strijd met zijn uitgangspunten, wendt het fonds zijn invloed als aandeelhouder aan om te bewerkstelligen dat die ondernemingen hun gedrag veranderen in overeenstemming met de fundamentele uitgangspunten. In eerste instantie zal het fonds daartoe in overleg treden met de onderneming (engagement) en gebruik maken van zijn stemrecht als aandeelhouder.

Bij zeer ernstige en structurele schending van de fundamentele uitgangspunten zal het fonds de onderneming uitsluiten van beleggingen. Ook staatsobligaties kunnen uitgesloten worden vanwege zeer ernstige en structurele schending van de fundamentele uitgangspunten.

Omdat het fonds wenst dat de code op een uniforme wijze wordt toegepast, heeft het fonds een gespecialiseerd extern researchinstituut benoemd om op een gestructureerde wijze alle beleggingen te screenen, engagement te voeren met ondernemingen en overheden, het stemrecht op aandelen uit te oefenen en daarover verantwoording af te leggen.

4.2 Integratie ESG-criteria door externe vermogensbeheerders

Pensioenfonds PNO Media maakt voor het beheer van haar vermogen gebruik van externe vermogensbeheerders in binnen- en buitenland. Het fonds verwacht dat het betrekken van criteria op het gebied van milieu, mensenrechten en corporate governance (ESG-criteria) bij beleggingsbeslissingen leidt tot een beter inzicht in de risico's die aan individuele beleggingen zijn verbonden. Het

fonds zal zich daarom inspannen om te bevorderen dat de externe vermogensbeheerders ESG-criteria meenemen in hun beleggingsbeslissingen. Het fonds houdt met dit aspect rekening bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders. Ook zijn externe vermogensbeheerders contractueel gebonden aan het naleven van de Code Verantwoord Beleggen van Pensioenfonds PNO Media en moeten zij zich daarover verantwoorden.

4.3 Uitoefenen van stemrecht

Pensioenfonds PNO Media heeft als institutionele belegger belang bij goed werkende financiële markten. De naleving door ondernemingen van algemeen aanvaarde normen voor corporate governance draagt bij aan de transparantie en de goede werking van de financiële markten waarop het fonds als belegger actief is.

Pensioenfonds PNO Media bewaakt zijn belangen als aandeelhouder en bevordert zowel zijn financiële belangen als de naleving van zijn fundamentele uitgangspunten door de stemrechten uit te oefenen die zijn verbonden aan de door het fonds gehouden aandelen. Het fonds maakt hiervoor gebruik van de diensten en de infrastructuur van een gespecialiseerd stemadviesbureau.

Pensioenfonds PNO Media rapporteert elk kwartaal op de website www.pnomediaverantwoordbeleggen.nl over zijn stemgedrag op de aandeelhoudersvergaderingen van de bedrijven waarvan het fonds aandelen houdt.

4.4 Engagement

De engagementbenadering houdt in dat Pensioenfonds PNO Media via een gespecialiseerd extern onderzoeksbureau en waar mogelijk samen met andere institutionele beleggers de dialoog opzoekt met ondernemingen die handelen in strijd met de fundamentele uitgangspunten.

Het doel van deze engagementbenadering is het bewerkstelligen van een duidelijke en structurele gedragsver-

andering van ondernemingen waarin het fonds belegt. Indien deze benadering niet leidt tot het gewenste resultaat en ook op langere termijn naar verwachting voor onvoldoende resultaat zorgt, dan kan dit leiden tot uitsluiting van de betreffende instelling van het beleggingsuniversum.

Veel bedrijven komen in principe voor engagement in aanmerking omdat zij in meer of mindere mate de fundamentele uitgangspunten schenden. Om praktische redenen zullen prioriteiten gesteld moeten worden. Pensioenfonds PNO Media maakt een selectie van bedrijven en overheden waarmee engagement wordt aangegaan. Deze selectie wordt regelmatig herzien, aan de hand van nieuwe informatie en actuele ontwikkelingen.

4.5 Uitsluiting

Pensioenfonds PNO Media zal tot uitsluiting van beleggingen in ondernemingen of overheden overgaan indien:

- een van de kernactiviteiten van de onderneming niet in overeenstemming is met zijn fundamentele uitgangspunten;
- uit betrouwbare bronnen blijkt dat het handelen van de onderneming of de overheid structureel en op zeer ernstige wijze zijn fundamentele uitgangspunten schendt; en/of
- het handelen van de onderneming of de overheid zijn uitgangspunten op ernstige wijze schendt en engagement na verloop van tijd niet tot gedragsverandering leidt.

5 Samenwerking

5.1 Algemeen

Pensioenfonds PNO Media zoekt waar mogelijk samenwerking met andere institutionele beleggers binnen en buiten Nederland om de naleving van de door het fonds gehanteerde fundamentele uitgangspunten en het onderzoek op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen te bevorderen.

5.2 United Nations Principles for Responsible Investment

Pensioenfonds PNO Media heeft de United Nations Principles for Responsible Investment ondertekend. Deze principes luiden als volgt:

- we laten de ESG-criteria meewegen in onze beleggingsanalyse en besluitvormingsprocessen;
- we treden op als actief aandeelhouder en betrekken ESG-onderwerpen in het ondernemingsbeleid en de ondernemingspraktijken van de entiteiten waarin we beleggen;
- we vragen de entiteiten waarin we beleggen om op gepaste wijze te

- rapporteren over ESG-onderwerpen;
- we bevorderen de acceptatie en implementatie van de PRI-principes in de beleggingssector;
- we werken samen om zo de PRI-principes effectiever in te kunnen voeren;
- we doen verslag van onze activiteiten en de voortgang die we boeken met de invoering van de PRI-principes.¹⁴

UNPRI biedt Pensioenfonds PNO Media toegang tot een efficiënt internationaal netwerk voor het uitwisselen van informatie op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en het leggen van informele contacten ten behoeve van de uitvoering van de door het fonds gekozen engagementbenadering.

5.3 International Corporate Governance Network

Pensioenfonds PNO Media is lid van het International Corporate Governance Network, een internatio-

naal netwerk van investeerders gericht op het bevorderen van goede corporate governance. Het lidmaatschap biedt het fonds toegang tot research en informele contacten met andere specialisten.

5.4 Eumedion

Pensioenfonds PNO Media is lid van Eumedion. Deze organisatie heeft als doel vanuit de verantwoordelijkheid van in Nederland gevestigde institutionele beleggers, goede corporate governance te onderhouden en doorontwikkelen. Ook stelt Eumedion zich ten doel de acceptatie en naleving van corporate governance standaarden door beursgenoteerde ondernemingen en institutionele beleggers, in met name Nederland en Europa, te bevorderen.

5.5 Onderzoeksbureaus

Pensioenfonds PNO Media maakt voor de uitvoering van deze code gebruik van de diensten van gespecialiseerde onderzoeksbureaus.

6 Evaluatie

Deze code dient een afspiegeling te zijn van de gedeelde opvattingen van onze deelnemers, gepensioneerden en aangesloten werkgevers. Omdat deze opvattingen in de loop van de tijd kunnen veranderen, zal Pensioenfonds PNO Media deze code periodiek toetsen aan de opvattingen van de belanghebbenden bij het fonds.

7 Communicatie

In de media draait het letterlijk om begrijpelijke en tijdige informatieoverdracht, voorlichting en communicatie. Als hét pensioenfonds voor bedrijven in de mediasector, begrijpt PNO Media dan ook als geen ander dat communicatie over het gevoerde beleid zeer belangrijk is. Volledige transparantie is het uitgangspunt voor onze externe communicatie. Pensioenfonds PNO Media legt graag verantwoording af over zijn beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en over de manier waarop het fonds aan dat beleid invulling geeft.

De Code Tabaksblad beveelt aan dat institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen:

- jaarlijks op hun website hun beleid publiceren ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht op aandelen die zij houden in beursgenoteerde vennootschappen;
- jaarlijks op hun website en/of in hun jaarverslag verslag doen van de uitvoering van hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht in het betreffende verslagjaar;
- ten minste éénmaal per kwartaal op hun website verslag uitbrengen of en hoe zij als aandeelhouder hebben gestemd op de algemene vergaderingen van aandeelhouders.

Pensioenfonds PNO Media onderschrijft deze aanbevelingen en leeft deze volledig na. Op een website (www.pnomediaverantwoordbeleggen.nl) geeft het fonds inzicht in deze code, in alle beursgenoteerde beleggingen en in zijn stemgedrag op aandeelhoudersvergaderingen.

Tevens zal het fonds zijn deelnemers via de website inzicht geven in de onderliggende research, en deelnemers de gelegenheid bieden om te reageren op de door het fonds gemaakte afwegingen. Het fonds legt ook via zijn jaarverslag verantwoording af over de wijze waarop het is omgegaan met zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Bijlage 1 Bronverwijzingen

- 1 Universal Declaration of Human Rights, United Nations General Assembly resolution 217 A (III), United Nations, New York, 10 december 1948.
- 2 International Covenant on Civil and Political Rights, United Nations General Assembly Resolution 2200A(XXI) UN Doc. A/6316 (1966), United Nations, New York, 16 december 1966; International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, United Nations General Assembly Resolution 2200A (XXI), U.N. Doc. A/6316 (1966), United Nations, New York, 16 december 1966.
- 3 ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work - 86th Session, Genève, Juni 1998.
- 4 Freedom of Association and Protection of the Right to Organize Convention, ILO Convention No. 87 (1948); Right to Organize and Collective Bargaining Convention, ILO Convention No. 98 (1949).
- 5 Forced Labour Convention, ILO Convention No. 29 (1930); Abolition of Forced Labour Convention, ILO Convention No. 105 (1957).
- 6 Minimum Age Convention, ILO Convention No. 138 (1973); Worst Forms of Child Labour Convention, ILO Convention No. 182 (1999).
- 7 Discrimination (Employment and Occupation) Convention, ILO Convention No. 111 (1958); Equal Remuneration Convention, ILO Convention No. 100 (1951).
- 8 Business Principles For Countering Bribery- An essential tool for business, Transparency International and Social Accountability International, Berlijn/New York, 2003; The OECD Guidelines for Multinational Enterprises - revision 2000, Organisation for Economic Co-operation and Development, Parijs, Juni 2000.
- 9 Rio Declaration on Environment and Development, Report of the United Nations Conference on Environment and Development, A/Conf.151/26 (Vol.I), Annex I, 3-14 juni 1992; UN Convention on Biological Diversity, Rio de Janeiro, Juni 1992; Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, Washington, 3 maart 1973 (geamendeerd in Bonn, op 22 juni 1979).
- 10 Climate Change 2007: Mitigation of Climate Change - Working Group III Contribution to the Intergovernmental Panel on Climate Change Fourth Assessment Report - Summary for Policymakers, IPCC, Bangkok, 4 mei 2007.
- 11 Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT), New York, 1 July 1968; Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer or Anti-Personnel Mines and on Their Destruction, Ottawa, December 1997; Convention on Cluster Munitions, Oslo, 3-4 december 2008.
- 12 OECD Principles of Corporate Governance, OESO, Parijs, April 2004.
- 13 Protocol of Amendment to the European Convention for the Protection of Animals kept for Farming Purposes, Raad van Europa, Strasbourg, 6 februari 1992; European Convention for the Protection of Animals during International Transport (Revised), Raad van Europa, Chisinau, 6 november 2003; Universal Declaration on Animal Welfare - Recommendations for Ministerial Conference consideration, World Society for the Protection of Animals, 2007.
- 14 Vertaling en samenvatting van de United Nations Principles for Responsible Investment, Profundo, Maart 2009.

Pensioenfonds PNO Media

Schuttersweg 10, Hilversum
Postbus 1340, 1200 BH Hilversum

T (035) 625 92 00
E secretariaat@pnomedia.nl
W www.pnomedia.nl

Wilt u contact met de afdeling:
Directie/secretariaat (035) 625 92 11

© Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO, uitgave juni 2009